

Gillaren

Medlemstidning för Stockholms Spelmansgille

Nr 1/2016

**Stockholms
Spelmansgille**

Stockholms Spelmansgille grundat 1944

<http://www.stockholmsspelmansgille.se/>

Förtroendevalda år 2016:

Nämnden:

Styresman:	Stefan Lindén
Medelsförvaltare:	Margareta Berglind
Skrivare:	Lasse Lidgren
Ordinarie ledamöter:	Karl Einar Olsson, Ebbe Nordin
Ersättare:	Kaj Nenning, Inga Bergenmalm

Övriga funktionärer:

Spelfogde, notfogde, arkivarie:	Allan Westin	
Stf. spelfogde:	Lasse Thalén	
Granskningsmän:	Kaj Jarlevik, Ulf Fredriksson	
Redaktör för Gillaren:	Karl Einar Olsson	
Ansvarig för hemsidan:	Inga Bergenmalm	Kontakt: sthlmspel (at) gmail.com
Valberedning:	Ulf Fredriksson, Klas Lundqvist, Stanislaw Klaczany	

Medlemskap:

Information: Stefan Lindén, tel. 0706-551552. Enskild medlem 300 kr. Familj 350 kr.

Betalningsmottagare: Stockholms Spelmansgille. *Anm. Årsavgiften för 2017 skall ha inkommit till Gillets plusgirokonto nr 56312-2 senast 2017-03-31.*

Det är viktigt att notera att de som har instrumentförsäkring betalar i god tid. Avgiften (obs: både försäkringspremien och medlemsavgiften) skall för dem finnas bokförd på Gillets plusgirokonto senast sista januari, annars får de en lucka i försäkringsskyddet.

Musikinstrumentförsäkring:

Försäkringshandläggare: Stefan Lindén, tel. 0706-551552. Information, se hemsidan.

Gillaren

Medlemstidning för **Stockholms Spelmansgille**

Ansvarig utgivare: Stefan Lindén

Detta är Gillaren nr 1/2016 publicerad i december 2016

Framsidesbild: Gillets spelldare Allan Westin fick en julblomma sista decemberträffen. Foto: Inga Bergenmalm

Kallelse till årsmöte:

SSG:s årsstämma år 2017 kommer att hållas onsdagen den 29 mars 2017 kl 18:00 i på Tellus fritidscenter

Övningar i Stockholms Spelmansgille våren 2017

Vi övar varje onsdag från 11/1 – 24/5 kl. 18.00 – 21.00 (samling kl.17.45)

i Tellus lokaler Lignagatan 8, 1 trappa ned (vid Hornstull)

Närvaro kostar 20 kr/gång + 20kr/gång till fika om du vill ha fika!

Det finns även noter till försäljning. Ta gärna med inspelningsapparat.

Dessutom "Gillestuga", en spelträff vissa söndagar på Jakobsbergs gård i Bredäng kl. 13.00-ca 15.30.

Samling för onsdagsgruppen 12.00, för övriga spelmän 12.30. Datum 29/1, 26/2, 26/3, 30/4 och 28/5.

I första hand övas dessa låtar:

<u>Januari</u>	Tonart	<u>April</u>	Tonart
10 Polska e. Petter Dufva	D	65 Polska e. Jonk Jonas	Dm
69 Sparf- Fars polska	A	402 Marsch fr. Bullaren	A
511 Julpolka	G	64 Hambopolska e Blinde Petter	G
51 Tobogubben, polska	F	201 Vals fr. Backen , Ås	Gm
408 Jämtlandssången, brudmarsch	Dm	803 Schottis fr. Stockholm	G
416 Skälleko, gånglåt	G	9 Fäbodlåt fr. Lillhärdal	Am
422 Trollens brudmarsch	Gm	311 Druckenkarl- leken	D
44 Rørospols, Norge	D	423 Lanna -Villes schottis	Dm
219 Vem kan segla ? (visa)	Dm	204 Äppelbo gånglåt	G
406 Gärdebylåten	D	Emma, finsk vals	Dm
<u>Februari</u>		<u>Maj</u>	
808 Halling fr. Ekshärad	Dm	43 Polska e. Rönnqvist	G
62 Hamburger-polska fr. Stockholm	G	425 Ridmarsch fr. Österhaninge	D
68 En måg har jag ...	Dm	27 Kvarnresan, polska	Gm
39 Nylandspojkarnas polska	A	14 Polska fr. Färentuna	DDG
55 Vad jag har lovat ...	C	218 Va´de´du?, vals fr. Öland	Dm
418 Gånglåt fr. Storberget	D	30 Polska e. Ola Lans, Skåne	G
405 Brudmarsch fr. Gotland	G	401 Skänklåt e. Mattias Blom	G
302 Bingsjöschottis	D	314 Styfbergs schottis	G
706 Pariserpolka	G	46 Skålbergslåten, polska	G
209 Födelsedagsvals till Mona	G	506 Snurran, snoa	G
<u>Mars</u>			
65 Över sjö och land, polska	Dm		
601 Engelska fr. Nättraby	D		
801 Grannens bastu	Dm		
70 Polska e. Ossian Eklund	D		
216 Vals fr. Sånga	Dm		
17 Skänk en slant ...	C		
703 Snurrebock	D		
403 Delsbo brudmarsch	C		
20 Horgalåten	Am		
412 Gånglåt fr. Mockfjärd	D		

Tonartsbeteckningarna D,G, o.s.v.

betyder D-dur, G-dur, ... resp.

Vidare betyder t.ex. Dm D-moll

De fyra sista av varje månads tio låtar är allspelslåtar på våra spelmansträffar i slutet av varje månad i Jakobsbergs Gård i Bredäng.

Undrar du över något ring spelledaren

Allan Westin 08- 38 10 42 och 079-037 0517

2016 i backspegeln – av Allan Westin

Om jag nu ska försöka att komma ihåg vad som har hänt i Gillet under 2016 så måste jag först berätta att vi har skaffat en ny övningslokal i "Tellus", Lignagatan 8, vid Hornstull. Vi brukar ju vara ca 40 spelmän på våra repetitioner nu, så de tidigare skolsalarna räcker inte till. De flesta av oss spelar fiol, men även nyckelharpa, flöjter, gitarr, ukulele, cittra, mandolin, dragspel och ibland kontrabas förekommer.

Årets första evenemang var 3/1 på Byggedansens Vänners spelmansstämma i Fältöversten vid Karlaplan. Jag ledde allspelet och Gillet spelade ett pass med blandad dansmusik (då menar jag polskor blandat med gammaldans).

Den 23 januari var det Midvinterstämma i Kallhäll, där spelade vi en halvtimme till gammaldans. Vi deltog också på "Dansens Dag" i Kungsträdgården i slutet av april och där spelade vi från stora scenen, dels en halvtimme till blandad dans, dels ett pass där Söderringens dansledare lärde ut enkla danser till en intet ont anande allmänhet. I maj hade Folkdansringen ett evenemang på Stortorget där Gillet var med och spelade. Och i juni var det Eggeby Folkmusik Festival på Järvafältet. Som vanligt ledde jag allspelet och gillet spelade ett pass från scenen. Det gjorde vi också 5 juni på spelmansstämman i Hersby, Sollentuna.

I juni hade vi sedan ett par betalda spelningar när midsommar nalkades. Först var det "Vasaträffen" som ordnade en lite tidig midsommarmiddag med underhållning av oss på restaurang Cezanne, Norrtullsgatan 12. Publiken var pensionärer och vi spelade en del välkända folklåtar och även några låtar med lite sång i för omväxlings skull. Ungefär samma program blev det 22 juni när vi uppträdde på en solig terrass på Långbrobergs vårdhem i Älvsjötrakten. Publiken verkade uppskatta vår musik, trots att många var gamla och svårt sjuka. Och vi uppskattade tårtan vi fick till kaffet efteråt ☺

19 juni blev det Folkmusik i Hågelbyparken, norr om Tumba. Det var föreningen Folkmusikhuset i Stockholm som tillfälligt

hade utlokaliserat sig på prov, eftersom dom inte hyr Skeppsholmsgården under sommar-månaderna. Arrangemanget heter "Skeppis på rymmen". Jag ledde allspelet och Gillet spelade ett pass med blandad dansmusik.

Bild: Stort fint dansgolv under segeldukstak på Hågelby

För övrigt brukar spelmän från Gillet och "Skeppis" träffas på sommarens söndags-eftermiddagar vid friluftsteatern i Vitabergsparken för att buskspele. Vi brukar vara 10-20 personer, de flesta från Gillet. T.o.m. en söndag när det regnade var vi fem tappra spelmän som trängde ihop oss under caféets parasoll och spelade i alla fall.

Det var inte mycket annat som hände på folkmusikfronten i sommar-Stockholm innan spelmansstämman i Trädgårdstorp, Tullinge 20e augusti, där Gillet framförde några låtar från scenen.

Sista dagen i augusti, en onsdagskväll, spelade vi till en gammaldanskurs i Söderringens lokal i Enskede Gård. Deras scen var dock så liten, så vi kunde inte komma allihopa. Vi fick begränsa oss till ca 10 stråkar, plus mig på dragspel och Anita på ukulele. Det lät bra i alla fall, tycker jag.

Allan Westin

27 augusti var det SSR:s spelmansstämma i Kungsträdgården, den som förr hölls på Skansen.

Det var fullt med spelmän från hela landet, mycket buskspel. Skäggmanslaget spelade på scen och en jättebra duo från Västergötland, Pers Nils Johansson (klarinet & durspel) och Jenny Gustafsson (fiol) spelade på en annan scen.

Bild : Stockholms Spelmansgille, Stora scenen

Stockholms Spelmansgille spelade först till en ”prova på dans”- timme, med Söderringens energiske Peter Krywult som entusiastisk dansinstruktör. Senare spelade vi ännu ett pass från Stora scenen, då till blandad dans

Bild: Skäggmanslaget buskspelar (i brist på buskar) bakom scenen på Kunsträdgårdsstämman

Hösten 2016

11 september var det en ”byfest” på Rörby Gård, Lovön, med blandad musik och grönsaks-, hantverks- och loppmarknad. Gillet, 13 personer framträdde från scenen och spelade buskspel. Det är en utmaning att försöka nå ut till folk som inte hör till den vanliga folkmusikpubliken.

Något liknande kan man väl säga om vår spelning på en hembygdsfest vid Kolmilan på Gålö, Österhaninge i slutet av september. Christine som är medlem i Gillet bor där, så vi ställde upp gratis. Efteråt var arrangören så nöjd med vårt framträdande, att de gav oss en tusenlapp i alla fall! Vi som hade varit så nöjda med bara kolbullar och kaffe ☺

Höstens höjdpunkt var nog ändå att vi var inbjudna att spela en timme till dans på Oktoberstämman i Uppsala. Den hölls i konsert- och kongresshuset vid Vaksala torg. Vi var visst över trettio spelmän. Klas hade kontrabasen med sig, så det lät ovanligt fylligt och bra när vi övade i en vrå i byggnaden. När vi sedan stod på scenen vet man ju inte hur balansen blir i högtalarna ut på dansgolvet, men någon filmade det hela och det var visst godkänt, så vi får vara nöjda med spelmansåret 2016. Vi hade ju också våra egna arrangemang en gång i månaden i Bredäng, med de är en annan historia och de får ett eget kapitel.

Öppen famn på Jakobsbergs Gård

Jakobsbergs gård Illustratör Helge Sundin

Sedan mars är det en helt ny regim på Jakobsbergs Gård. Ny ordförande är Reidar Persson som sedan september pryder bland Gillets fiolspelare. Styrelsen för Gården vill se fler evenemang som är öppna för alla som bor i Bredäng. Musikcafé är en modell som visat sig fungera bra. Spelmansgillet är välkomna att ta kontakt med föreståndaren Maud Hårleman för att stämma av villkoren för mera spelmannsgille på Jakobsbergs Gård. / Reidar

Gillesstugorna i Bredäng

Jakobsbergs Gård – av Allan Westin

Stockholms Spelmansgille har ju haft som tradition att ha en spelmansträff sista söndagseftermiddagen i varje månad. Detta brukar ske i södra flygeln på Jakobsbergs Gård i Bredäng och kallas "söndagsträff", "månadsträff" eller "Gillesstuga". Jag kommer inte ihåg allt, men jag ska försöka summera lite i allmänna drag, vad som där har tilldragit sig under år 2016.

Det brukar börja med några låtar allspel och vi har väl då varit 30-40 spelmän på scenen, de allra flesta från Gillet, men även några utomstående gäster. Därefter har det varit framträdande av mindre grupper eller solister, såväl Gillesmedlemmar som andra. Vi har alltså turats om att spela själva och lyssnar på varandra, allt medan kaffedrickning har pågått. Även icke-spelande publik har i någon mån kommit in och lyssnat och fikat.

Gillets Onsdagsgrupp brukar här framföra de låtar som de har tränat på under den gångna

månaden, lite som ett examensprov alltså. Vi brukar be spelmän att gästa oss och i februari kom en nyckelharpsgrupp från Täby spelmannsgille och spelade några upplandslåtar bl.a. "Fan sprang ihjäl sig på Dala Mossar". Duon Lasse & Ingela Thalén (på fiol resp. cittra) framförde ett par gånger under hösten under namnet "TwoThal" bl.a. med dalalåtar, dessutom sjöng Ingela bl.a. "Glesbygdssnoa"

Det sjungande paret Cecilia & Stefan Lindén var med varje söndag med folkliga visor, ofta valda med tanke på årstiden. Det kunde handla om Valborg och Maj, barnvisor, skeppsbrott, brännvin, flickan i skogen, sjömansbrud och farliga kyssar.

Den flitigaste solisten har nog varit Kaj Nening, som på sin fiol framfört låtar från Glöte, Kärleksvalsen, den tyska visan "Lorelei", och de egenkomponerade "Singöpolskan" och "Folkärnavalsen" bl.a.

En annan flitig gäst har varit Göran Janulf, som på durspel ofta har spelat låtar från sydjämtland efter Arne Modén. På säckpipa fick vi höra bl.a. Långdans från Sollerön.

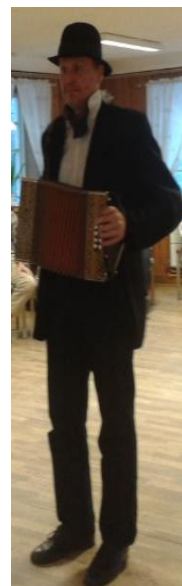
Pianot kom också till användning ibland, i februari spelade Lennart Lyngå ett större egenkomponerat stycke, och "Nalle" Sandbäck spelade ibland några vismelodier på pianot. Ibland sjöng han egna kluriga texter till välkända melodier. Margareta Karlsson spelade också piano, bl.a. en gånglåt och en Taube-melodi. Dessutom kompade hon Verner Bogrens fiol i "Torna a Sorrento". Även Allan Westin kompade Verner när han på Allans begäran och oförberedd framförde "Czardas av Monti" på sin fiol.

Bland andra solister kan nämnas Fredrik Andersson som spelade polskor från Nås, Mörkö och Uppland. Thomas Bill trädde fram några gånger med sitt durspel och spelade bland annat Bills Schottis, Tegelbruksvalsen och Kiljobryggarns vals.

Nu senast på novemberträffen vågade sig Ulf Fredriksson fram med sin hyckelharpa och spelade Skomakarvalsen och Kruthandlarvalsen, dessutom en norsk vals i duett med fiolisten Artur Emtedal. Han spelade också polskor från västra Värmland.

Magnus Carlegrim har tidigare framträtt med fiolsolo på bl.a. låtar från Danmark och Västerdalarna. Vid något tillfälle spelade

han menuett, gavott och andra högreståndsdanser. Då överaskade han publiken med att plötsligt dyka upp i ståndsmässigt klädd i frack! Nu senast 27/11 tog han "scenshowen" ett steg längre och gjorde ett framträdande utklädd som om han vore bondkomikern Calle Lindström för hundra år sedan och sjöng, spelade durspel, berättade historier på Norrköpingsdialekt. Och han visade stolt upp "sina" affischer från folkparks-turnéerna. Det var ett kul och annorlunda inslag.

Eftersom lokalerna inte lämpar sig för buskspel, så brukar vi stilla spelmännens spellust med gemensamt spel den sista timmen. Vi sitter i en stor ring runt dansgolvet och önskar låtar i tur och ordning. Är det någon dansbar låt, så kan det bli dans av några i publiken, eller några av spelmännen.

Jag borde kanske ha nämnt att söndagsträffen i maj var utökad till en spelmansstämma. Då hade vi också hyrt huvudbyggnaden. Jag glömde dock att föra anteckningar, men jag vill minnas många gästande spelmän och mycket buskspel utomhus. Lasse Thalén hade spelstuga med Boda låtar i huvudbyggnaden, jag var dock lite upptagen som konferencier i ett annat hus, men jag hann i alla fall vara med litegrann på slutet av den spelstugan.

Stockholms Spelmansgille finns på facebook

Gå med du med !

Och bjud in vänner till facebookgruppen. Här kommer inbjudningar till Gillets evenemang och man kan se vilka som planerar att delta. Vi når ut till andra grupper och gör reklam för våra stämmor och spelträffar.

Att spela kompinstrument tillsammans med gehörsspelande folkmusiker.

Varför är det så få kompmusiker som vill spela med oss klagar ibland mina folkmusikspelande vänner, och betonar att de skulle behöva en bra ackompanjator på t ex gitarr, i sitt spelmanslag eller gille.

Bild: Några av Gillets kompmusiker, från vänster Gunilla Lungren, Anita Deak, Lennart Kemi och Klas Lundqvist.

Fotograf Kerstin Josefsdotter

Det blir liksom en helt annan känsla att spela då menar de, särskilt vid spel till dans. De fiolspelande lagmedlemmarna är inte alltid så överens om rytmen i en låt, och det kan dessutom vara svårt att höra varandra.

Och ja visst kan man ställa sig den frågan och hitta svaret bland annat i bristen på tradition vad gäller kompinstrument i spelmanslagen, och att de som spelar gitarr, kontrabas trummor etc inte alltid känner att de riktigt platsar där. Många söker sig därför i stället till visor, jazz och pop eller blir kvar på kammarn, spelande och sjungande för sig själva och sina närmaste.

Men det är nog bara en del av förklaringen tror jag, för i själva verket är det kanske snarare spelmännens sätt att ta ut och lära sig sina låtar som har störst betydelse. Mycket sker ju på gehör, vilket kanske inte är så svårt när det gäller melodispel, men blir betydligt knepigare för någon som ska sätta ackord till melodin. Framförallt om det förväntas ske samtidigt som man hör låten för första

gången, och ingen dessutom vet vilken tonart den spelas i, eller att den rentav går i olika tonarter och skiftar i både dur och moll. Om den som ska kompa då försöker jaga fram lite noter för att kunna utarbeta ett korrekt ackordsarrangemang, är det inte så säkert att någon ens vet vad låten heter. Eller också har den olika namn och olika varianter med skilda upphovsmän bakom. Det finns också en föreställning att det är genuinare och mer äkta att spela på gehör, som bidrar till att det inte är så vanligt med tillgång till noter.

Följden blir att den som spelar gitarr eller annat kompinstrument får lyssna och gissa sig fram bland alla de ackord som finns att välja på i en tonart. Det ger inte alltid något riktigt bra resultat och känns otillfredsställande för en person som vill att det ska låta snyggt. Å andra sidan förutsätter det dessutom att gitarristen hör vad han/hon själv spelar, vilket inte alltid är så säkert i en större grupp med engagerade fiolspelare och andra instrumentalister. Visst är det möjligt att spela

in låtarna på mobiltelefon och annat, för att sedan prova sig fram bland olika ackord som låter bra. Men det tar tid och förutsätter också flera tillfällen att spela tillsammans med andra musiker för att prova resultatet. Att delta i det roliga spontanspelet i någon buske på en spelmansstämma blir ganska ogörligt och mycket av nöjet försvinner.

För dem som varit med ett tag och kan de flesta av våra vanligaste låtar, är det naturligtvis enklare att spela ett okänt stycke även på ett kompinstrument. De har lärt sig hur tongångarna brukar gå och kan lättare räkna ut vad som komma skall. Ibland vill en sådan erfaren ackompanjator också hjälpa sina mindre säkra medspelare, genom att ropa

ut ackorden under spelningen, något som kan kännas både förvirrande och genant. Det leder dessutom lätt till negativa reaktioner hos de övriga spelmännen, som tycker att kompinstrumenterna ska kunna det där ändå. Följden blir att den som spelar flera instrument som dragspel, flöjt, munspel eller liknande, ibland hellre övergår till något av de alternativen i stället för att sitta och leta ackord och känna sig mindre lyckad som musiker. På så sätt fortsätter det att vara få kompinstrument som syns och hörs där det spelas folkmusik, och därmed minskar ju också återväxten av duktiga ackompanjörer.

2016-11-14 © Anita Deak

Gillet arrangerar:

**DON GILLAMS
SPELMANS-
STÄMMA**

Sön 8:e Januari 2017.
Spelmansstämma
med folkmusik o. dans.
Flyttad från Fält-
översten till ny lokal:

"Tellus", Lignagat. 8, 1 tr. ner
(korsningen vid Hornsgatan,
nära Hornstull). Öppet 12-17
Allspel 12.30 och 16.15.
Framträdande av Stockholms
Spelmansgille och andra spelmän
och grupper. Kom och spela,
dansa, lyssna och fika!

Arr: Stockholms Spelmansgille

Trettonhelgs-stämman säger några, Fältöversten säger andra. Under många år har en spelmansstämma anordnats av Bygdedansens Vänner. Nu blir det :

[Ny plats och ny arrangör för stämman är Stockholms Spelmansgille](#), där don Gillam är hedersmedlem sedan flera år. Han blev medlem redan 1960. Som 23-åring gav han sig ut på äventyret från Australien som tog honom till Sverige. Hans intresse för dans väcktes när han fick se Skansens folkdanslag. Han gick kurser hos Träskogillet och dansade på Skansen och Gröna Lund. Han blev också en duktig uppvisningsdansare och dansade bland annat i Akademiska Folkdanslaget och i Svenska Folkdansens Vänner. Don Gillam är eldsjelen och initiativtagaren till föreningen Bygdedansens Vänner. Han fick Stora silvermärket i Polskdans 1975 och 1998 blev han mottagare av Guldmärket i Polskdans

Don Gillam 90 år
den 28:e Januari 2017

Bild : Gillet övar i nya lokalen i Tellus Fritidscenter. Lignagatan 8 nära Hornstull

Bild : Magnus och Vappu visar hur man dansar mazurka. Gillet övar för en dansspelning

Bild : Julavslutning sista onsdagen i december 2016

Gammaldans i Gillet

Tisdagen den 6 december var första speldagen med Gillets gammaldansgrupp.

16 medlemmar – bas, gitarr, cittra, dragspel och resten fioler - samlades på Jakobsbergs Gård för att öva på både gamla godingar i Gillets repertoar och några nya låtar.

Gruppen kom till efter en diskussion på en onsdagsspelning i mitten av november där det konstaterades att Gillet "förr" hade haft flera grupper men nu bara en – onsdagsgruppen. När jag påpekade att Ingela och jag gärna skulle spela gammaldans, tyckte många att vi borde göra ett försök att samla dem som ville vara med.

Sagt och gjort. Efter mail enligt Stefans maillista anmälde ett 20-tal medlemmar intresse. I samband med en onsdagsspelning kom vi överens om tid och plats för första spelning. Alla kunde inte komma men de som anmält intresse är förstås alltid välkomna.

Vi hade några trevliga timmar tillsammans med Birger, Bränd-Per, Sten, Sara på berget, Thore Härdelin, Kvist Anders från Boda, Farfar Westman och Björklund från Alingsås – dvs med deras hambo, valser, snoor och polketta.

Vad ska det bli av denna grupp? Det vet vi inte redan nu men spelglädjen var närvarande i rummet och med den kommer man långt. En första ambition är att kunna bidra med några bra låtar på Gillets månatliga musikarrangemang. Med en hygglig repertoar kan vi också komma att söka andra spelningar.

Gruppen kom snabbt överens om att ses nästa gång den 20 december. Det blir 13.00 på Tellus vid Hornstull. Att hitta lokal till vettigt pris är som alltid ett problem. Vid första spelningen var bara pensionärer närvarande så önskemålet att träffas dagtid var mycket starkt. Speltider och –platser under våren måste vi få återkomma till.

Lasse Thalén

Gästande musiker på Gillets söndagscafé i mars. En duo bestående av Tomas Bill på durspel och Kjell Yngerskog på gitarr. De spelade bl.a. Bills schottis och en låt från Småland.

Barytonukelele (spelman Anita Deak) och cittra (spelman Ingela Thalén). Ingela har spelat med i Gillet sedan något år och är också med i Russindalens spelmän. På fråga om sitt spel berättar Ingela att hon spelade dragspel som barn men slutade så småningom. När Ingela gick i pension 2002 fick hon en cittra av sin man Lasse med uppmaning att lära sig spela. Cittran är ett ackompanjemangs-instrument och spelas förstämmd.

Bilder och texter : Eva Crona

